

особливих об'єктів оподаткування, які можуть суттєво збільшити надходження до місцевих бюджетів.

Доцільним є розширення переліку місцевих податків і зборів за рахунок запровадження податків із цільовим використанням отриманих коштів. Наприклад, збори за прибирання і освітлення вулиць, за збирання сміття, впорядкування парків, вулиць тощо. В умовах складної екологічної ситуації в Україні корисними стануть екологічні податки, які доцільно стягувати у вигляді штрафів за забруднення повітря, водоймищ, вулиць, лісів, утилізацію відходів.

Також правомірним є твердження, що оскільки сільська місцевість є як просторовою, так і природною ресурсною базою розвитку багатьох галузей народного господарства, то в недостатній мірі відпрацьовані економічна і правова сторони отримання податків з держави і підприємств, які використовують природні ресурси сільської території та її просторовий базис для організації транспортування різноманітних ресурсів, продуктів їх переробки та іншої діяльності.

Література.

1. Конституція України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2010. – 64 с.
2. Європейська Хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_036
3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» / Верховна Рада України. – К.: Парламентське вид-во, 2010. – 80 с.
4. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні / [Антонечко В.О., Баймуратов М.О., Батанов О.В. та ін.]; за ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атака, 2007. – 864 с.

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІНОВИХ СТРАТЕГІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

***БЕРЕЗІВСЬКИЙ З.П., К.Е.Н.,
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

В процесі планування діяльності підрозділів сільськогосподарського підприємства з метою виявлення резервів та

шляхів забезпечення його прибутковості важливо детально проаналізувати обсяги виробництва продукції та виробничі витрати. Найпростіше це зробити за допомогою порівняння базових індексів обсягу виробництва продукції в натуральному виразі або єдиних цінах за ряд останніх років та загальної суми виробничих витрат на цю продукцію. Якщо базисні індекси обсягу продукції більші за значенням від індексів загальної суми витрат, то така динаміка є наслідком зменшення собівартості одиниці продукції.

В практиці діяльності сільськогосподарських підприємств та їх виробничих підрозділів надзвичайно важливим є аналіз використання ліміту витрат протягом місяця, особливо в галузях, де є безперервне виробництво продукції. Слід зауважити, що досить часто поголів'я тварин протягом місяця може змінюватись, тоді проводять перерахунок кількості витрат на відповідну кількість кормо-днів утримання тварин. Наприкінці місяця по кожному підрозділу і кожній галузі виробництва проводять аналіз матеріально-грошових витрат на виробництво продукції та надання послуг і визначають економію або перевитрати ресурсів. Виявивши причини виникнення перевитрат або економії, врахувавши взаємні претензії підрозділів один до одного або адміністрації, утримують, або, відповідно, збільшують суму на рахунок підрозділу. Тобто, наявність в господарстві планово-облікових цін і нормативів витрат на одиницю продукції, наданих послуг, дає можливість більш точно вести облік, коригування планового ліміту витрат на фактично вироблену продукцію, надані послуги, визначити економію або перевитрати, оперативно приймати управлінські рішення.

При аналізі обсягів виробництва слід визначити повноту використання генетичного потенціалу продуктивності тварин. Для цього розраховують коефіцієнт використання потенціалу як відношення фактичної продуктивності тварин у підприємстві до максимального (генетичного) рівня продуктивності. Зокрема, генетичний потенціал річної продуктивності корів в Україні оцінюється фахівцями як 4000 кг молока на одну корову в рік. При надої 3200 кг коефіцієнт її використання складатиме 0,8. Але, чим нижчий коефіцієнт використання потенціалу тварин, тим більші резерви має підприємство щодо збільшення обсягів виробництва і зниження собівартості. При цьому можливості зниження собівартості одиниці продукції можна також визначити порівнянням її рівня в підприємстві з аналогічними показниками інших підприємств аналогічних природно-економічних умов ведення виробництва, а в середині

підприємства шляхом порівняння собівартості у внутрішніх підрозділах підприємства, які мають однакову спеціалізацію.

В практиці виробництва важливим для обґрунтування прибутковості підприємств є розрахунок маржинальних витрат – прирістних витрат, збільшення яких забезпечує нарощування обсягу продукції. У зв'язку з тим, що собівартість перебуває в оберненій залежності від продуктивності тварин, тому управління прибутковістю сільськогосподарських підприємств розкривається через поняття маржинальних продуктивних і маржинальних сервісних витрат. Маржинальні продуктивні витрати мають таку натуральну форму, що продукують продукцію, а сервісні витрати – це витрати, пов'язані із супроводом продуктивних витрат. Тому обґрунтування інструментів реалізації цінової стратегії підприємства повинно в першу чергу базуватись на відповідних прорахунках доходності розвитку галузі скотарства в умовах застосування відповідних виробничих програм.

Одним з важливих елементів підприємницько-маркетингової системи сільськогосподарського підприємства є визначення інструментів реалізації його цінової стратегії.

Розрізняють дві групи цінових стратегій підприємства: типові та спеціальні стратегії. У складі типових стратегій виділяють наступні основні різновиди: збереження стабільного положення підприємства на ринку; збільшення обсягів збуту та частки підприємства на ринку; максимізація прибутку та рівня рентабельності. Першої типової стратегії може дотримуватись стабільно функціонуюче підприємство, яке має свої “ринкові ніші” на насиченому відповідною продукцією ринку, а його можливості для подальшого інтенсивного розвитку обмежені. Друга береться на озброєння підприємством із значними потенційними можливостями підвищення якості та нарощування обсягів виробництва продукції, яка потребує додаткових ринків збуту. Третя застосовується потужними підприємствами-лідерами за умови, що вони користуються довірою споживачів і мають змогу впливати на ситуацію на ринку при його недостатній насиченості відповідною продукцією.

До основних спеціальних стратегій відносять: підтримання стабільної платоспроможності (ліквідності) як безумовний економічний пріоритет підприємства; вихід підприємства на ринок з новою продукцією; виживання.

Спеціальні цінові стратегії використовуються протягом короткострокового періоду і за обставин, що склалися. Зокрема, підтримання стабільної ліквідності може виявитися необхідним при

потребі повернення довгострокових кредитів чи інших боргів. Вихід на нові або на традиційні ринки з новою продукцією має місце, коли підприємства диверсифікують напрями своєї діяльності або ставлять за мету завоювання нових ринків. Необхідність застосування стратегії виживання обумовлене рядом причин, а найчастіше загрозою банкрутства. Вибір стратегії підприємства можна здійснити за даними виробничих програм виробництва продукції скотарства. Сільськогосподарським підприємствам необхідно використовувати всі цінові стратегії, вибираючи окремо їх для різних видів продукції або групи продуктів з однаковими маркетинговими властивостями. Але за всієї різноманітності форм і каналів збуту продукції інструменти практичного здійснення будь-якої цінової стратегії залишаються єдиними. В їх ролі виступають ціни продажу та обсяги реалізації продукції. Для обґрунтування їх рівня обов'язково потрібна інформація про еластичність попиту на відповідний продукт за цінами та доходами, фактичні ринкові ціни, фактична та потенційна місткість ринку.

МЕТОДИ ТА ВАЖЕЛІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

***ВІНІЧЕНКО І.І., К.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

За макроекономічне сприяння інвестиційній діяльності відповідають органи державної влади України. У розпорядженні держави є важелі як прямої дії у вигляді централізованих державних капітальних вкладень в об'єкти загальнодержавного значення, розвиток державного сектора економіки, так і непрямі засоби регулювання інвестиційного середовища за рахунок бюджетної та грошово-кредитної політики.

Бюджетні важелі – це встановлена державою система податків, що практично визначає механізм перерозподілу доходів підприємств і громадян країни, який держава вважає оптимальним для формування дохідної частини бюджету та розробку у підприємств і підприємців ринкових стимулів до роботи і отримання прибутків. Витрати бюджету є вагомим засобом формування сукупного попиту, а через нього – стимулювання інвестиційної діяльності взагалі. Навіть система соціальних бюджетних програм впливає на структуру попиту, тому що